

Mór loiteas lucht an ionnlaigh

[E. Knott, 'Address to David O'Keeffe', *Ériu* 4, 209-29]

[Book of Fermoy, f. 23(26)]

Domhnall Chnuic an Bhile .cct.

1 Mór loites lucht an indluig;
tuairit creacha is caithirghuil;
is fréma d'idnuib an uilc
na scéla indluig d'aghuint.

2 Lucht an indluig, ni anat
ag éccnach a n-eascarat
'na bidbuid no go mbí fear
don tí as inmuin le [a] aigneád.

3 Na sceóil indluig, cenn a cenn,
terc fer nach teguit timcheall,
as tene gabus gu grod
sanás nemhe na námod.

4 Mairg re mbenat! Buan an goim!
lesscélá lochta an indloigh;
ní mé féin nach fuair a n-olc
ní huaim a céin do-chonnorc.

5 Tre scéluib indluig do fhás
rimsa ferg mór meic Tomás;
fearg coimmblicht oirne 7 air,
a Choimde, d'fhoirnirt indluig.

6 Dom degail re [a] dreich rabhuig
do derbsat orm m'escaruit,
scél fár mheabhuigh sé ar an síth,
ní hé ar ndeguil re Dáibíth.

7 Do cuireadh fa cráibh mBeithbhi
tonn sceóil brégi buaiderthi;
gur thuil lind n-uaibrig n-aignid
an gruaidhghil bind brágaitghil.

8 Gu rug mé oirbiri an fir,
do dearbad, d'a dreich fáilid,
gur lín coillbile Crích Mis
fích 'mon oirbiri d'aithris.

9 Gidh il leis - loinditi a fearg,

imdergad a gruadh ngeldearg -
ní hé atcuala riamh remhe,
clar uadha fa oirbere.

10 Damad fhear do gabhudh guth
mac Tomáis asa tosuch,
má ragad clar dimdach de
ní biadh ag innlach impe.

11 As é an fear nach clechtann cath,
nach tubhtar asa tosach,
fer is mó grán do gabhuir
a ló n-áig re n-urcharuib.

12 An t-ech, fós, nach faghaibh sbuir
do cur uirri a n-áis tserruig
línuidh reacht hí ara n-oman
no gu clecht sí a sírsborad.

13 Mar sin nár clechtadh d'U Cháimh
clar ó thosaig d'a tatháir;
gan guth náir 'sa óigi air
is móidi a grán re a ngothaib.

14 As ead sin tug, tuigid mé,
ar caith sé d'a reacht rinde,
nach fidir gríbh finn Imgán
nar fír ind d'a aithimrád.

15 Ge do atadh rimsa a reacht
d'és lochta an indluig d'éisteacht,
'monní 'mar at sé mar soin -
doní an mac é re [a] athoir.

16 Tecmáil rim ge do-rindi
nír áil do, isé a fhírindi;
nír docuir mé d'eadráin air,
'sní bud é a tegmáil tochair.

17 Tuigther dhún, 'sas dóchus cáir,
gurub fail lug 'nar tegmáil;
ar thegmáil mbunuidh Í Bloid
curuid eadráin ní fhédoid.

18 Guth no a dó ma adubairt mé
ris a n-aghaid a fherge,
do dealuig ar ngleic gan goim
is deabuid meic re [a] mháthair.

19 Gid hí a fherg budh [d]ocair lem
do dígail ar righ Ráileand,
terc tré buga bili Breag
sligi cuga d'a cháineadh.

20 Dá tugaind orum tre fheirg
cáinead in barrchais béilderg,
re tegar brég muna mbend
ní feadar créd do cháinfend.

21 An hí in gnúis corcra, cunnla,
lethan, álúinn, osgurda?
nó in bél tana, nó in taeb slim,
nó in mala chael, do cháinfind?

22 NÓ in glac díghuind, no in déd geal,
nó in brága mar bláth airneadh?
nó in tsúil mall, gormabrach, glas;
nó an barr corr-gablach, ciabchas?

23 NÓ in scathán álúind ochta,
lethan, solus, somolta?
nó in tsliasat tseng, nó in glún geal,
nachar mell lúgh d'a lingfeadh?

24 NÓ an bruinde mílla is maith dath,
nó in colpa ségaind seasmach;
nó in troigh shlisseang, boindgeal, bláith,
nach briseann oigreadh éntráith?

25 NÓ an t-enech sotal, soichlech,
brondtach, díghuind, derloicctech?
nó an t-engnamh nertmar, nárach,
reachtmar, segmar, sodhánach.

26 NÓ an t-athair fa hard menma,
nó in máthair ócc, oireagdha?
sáithi derbtha ór chin Ó Cáimh
nár dlich lengtha da tatháir.

27 Ní fuaras - as é a bunad -
guth fíri ar flaith larmuman:
ní thibreadh mé radhruim ris
dá bhfadbuind é re aithris.

28 Do dergfuind a dreich gairthi
d'Ó Cháimh a n-íc mh'fhearghaighthe,
ní mé is maith ann, ac ní fuil
ball ar an flaith romferguigh.

29 Dabad ucht ar indber lán
damsa guth ar géig n-lmghán;
ar a brú gu brách dá mbend
ní h-áth ar a clú adcíthfend.

30 Ní fuil d'écsib Innsi Fáil
fear imtha ac ábill tSoláin,
beth ar fagail ní fiú dam,
ní biú 'na agaid m'aenar.

31 Ge aderim, ní dingin síth
rim no gu ndíla Dáibíth
a ndeachaid uaim d'áibh an fir,
ó do scáil uaim ar n-aignidh.

32 Budh trom dó da ndernum cáir,
'sgan ceart orum a n-énndáil;
aigneadh dúnta 'gun rígh ruind
ó da shín cúpla ar [c]comuind.

33 An tonn do chaith Ó Cathail
rim d'esaenta anfhachain,
tabrad rí Cáille in druadh dam
a luagh áibhi 7 aentagh.

34 Crét 'mar len Cáille in druadh di
crích leomhuin na lann [n]uaini,
ón lá tarrla ar n-airi air,
caidi a damna, trá, ar tosaig?

35 Rí maith do ghabh uair oili
crích Fáil, ferann Laegoiri,
Cormac mac Airt dob é sin,
slat do glé im cairt gach cúigid.

36 Doní an Cormaic sin ó Cuind
sluagadh uaibreath gan fochuind,
dar airg drumchla mín Muman,
tír fa h-urchra d'fholmughadh.

37 Suighid longport ar lár cháich
'na mbroinigh neimhnig, nemtláith,
Leth Cuind mar tonna tuile,
ar cruim Droma Damghuire.

38 Cúigir druadh tucsat leo a-le
triar ban, is dias druadh ele;
an cúiger druadh, leath ar leth,

an cúigead uadh dob fhuigleach.

39 Do thuitead leo, druim ar druim,
céd gach lái ar láthair comluind;
ní dergdais arm aruib féin,
sbairn 'na n-aghaidh dob aicmeil.

40 Crích Muman na magh ndoireach
tucsat fa cruth comhoigeach;
clár Cliach - dob orchra ón eachtra -
fa sgiath dorcha druigeachta.

41 Uisce an cúigid - nír creach beg -
ar rígraid Cliach do celsead;
a tobuir gorma, glana,
moguil forma a n-imdada.

42 Do curseat fós - fíchda in creach -
ar mbreith lachta na loilgech,
mar rugsat leo lacht in chruidh,
ceo 7 tart ar na tobruib.

43 Nír faccsat - anba in tre[i]si -
toirmeasc itan eindeisi
a lind báin, tonn-maigrigh, thigh,
do gormaibnib cláir Caisil.

44 Deoch acht crú a n-airgead nó a n-each
fán am sin ní fhuair Muimnech;
Leath Moga - fa mór an oil -
d'ól fola a n-each 'na n-itoidh.

45 Do cluin sin - ca sén dob ferr?
Mog Ruith a n-iarthar Érenn;
nír deall re [a] ré sái ris sin,
drái é dob fherr 'na aimsir.

46 Nír fulingedh dó gu ndeachaid
d'fhurtacht Fiachach Muilleathain;
fulang tarta fa truad le[i]s
ar sluag a dalta díleis.

47 Cantar ris ar rochtain soir
fáilti cáin ac cloind Eogoin;
tairgid cairt ar cró a cinid
dó 7 a n-airc d'fóirighin.

48 "Dá ndingma druithi clann Cuind
dín" ar síl Oilill Óluim,

“ragaid do breth bu-déin duid,
do ré[i]r is ad leth legmuid.”

49 “Mo roga tricha an bur téir
dam, gan doladh as d'airdrígh;
mu roga mná ag nach foil fear”
comha soin, trá, do tairgeadh.

50 Faemasí Fiacha, flaith in tszlóigh
is Mogh Corb na cuach mbrondóir
dá mbeth osadh ag a n-airc,
a breth dosan mar dubairt.

51 Do díchuir sé, ar snaidm a cor
in dall ciach do chrích Mumon;
téit a moir druidechta di
mar bráinshnshnnec[h]ta ó ghoil gréni.

52 Cúiger druadh Cormaic í Chuind
do tuit leis a los comluind;
re cur fa cuing fríth gach fer
d'íb Cuind ar ndíth a ndruithead.

53 Ó Mhogh Ruith - fa ruathar prap -
beg slóig dosiac[h]t le Cormac
do Leth Cuind as gan fhosdagh;
cas do thuill a thuarosdal.

54 Fir Muighi, trá, ar tocht ón cath
rug Mog Ruith, roga gaesach;
ingill as an téar do tagh,
a n-imlind mhín na Muman.

55 Tríd sin cantar Cáilli in druadh
re crích fir na n-arm rindfuar;
do Mog Ruith dob fherann í ;
ní legand bruith omh einní.

56 An Mog Ruith sin fa rod fích
do gheall gu ngébhadh Dáibíth
tresi ar orrlár Fhear Muigi,
na bhfeadh collbán, cnóbuidi.

57 Cosnad ar éiccin no ar áis
crích Fer Muige mac Tomáis;
téar nach cumang móin na mag,
dulann bud chóir re a cosnamh.

58 Mac mic Máilduin dergus ga

beg ar Dáibhíth dáil seda;
bráth a faguil ag an ól,
ní thabuir cách a commór. MÓR L.